

новления инфраструктурных секторов обуславливаются перспективами социально-экономического развития страны.

На основании вышеизложенного для решения проблемы развития и модернизации производственной инфраструктуры в первую очередь необходимо:

– во-первых, определиться с концепцией и стратегией развития страны и на их базе сформировать экономическую политику;

– во-вторых, на этой основе разработать программу развития национальной экономики;

– в-третьих, на базе выполненных работ разработать национальную программу по модернизации производственной инфраструктуры;

– в-четвертых, разработать механизмы по реализации этой национальной программы;

– в-пятых, создать специальный фонд для целевого инвестирования процессов модернизации секторов производственной инфраструктуры;

– в-шестых, в рамках реализации Национальной программы по модернизации производственной инфраструктуры, учитывая ограниченные финансовые возможности страны, в первую очередь следует обратить особое внимание на определение приоритетных направлений в модернизации этих структур в контексте Программы развития экономики;

– в-седьмых, проведение модернизации производственной инфраструктуры и ее дальнейшее развитие должно осуществляться на базе инновационного развития. При этом реализация поставленной задачи должна решаться на системном уровне в контексте интеграции в мировую экономическую систему с учетом приоритетных направлений в развитии национальной экономики.

Таким образом, не вдаваясь в подробности и причины современного состояния национальной экономики, которые в общем-то всем известны, необходимо уже сегодня для занятия надлежащего места в мировой экономике ставить вопрос об индустриализации как основного приоритетного направления развития страны. К этому следует добавить, что индустриализация страны, основанная на базе инновационного развития, является важнейшей исходной составля-

ющей как для проведения широкомасштабной модернизации существующей производственной инфраструктуры, так и для ее дальнейшего развития. При этом реализация поставленной задачи должна решаться на системном уровне в контексте интеграции в мировую экономическую систему, приоритетных направлений в развитии национальной экономики и создания необходимых условий для значительного расширения внутреннего рынка.

Список использованных источников

1. Оцінка техніко-економічного стану об'єктів інфраструктури та виробничих фондів України / Б.М. Данилишин, М.А. Хвесик, М.Х. Карецький, О. Дацій. – Донецьк: Юго-Восток, 2008. – 374 с.
2. Піріашвілі Б.З., Галиновський Є.І., Чиркін Б.П. Інфраструктура паливно-енергетичного комплексу України та її регіонів: стан, проблеми та основні напрями розвитку / За ред. д.е.н., проф., академіка НАН України Б.М. Данилишина / Видавництво ТОВ «Формула-1» м. Київ. 2011. – С. 272.
3. Катсу Ш. Чем международный опыт может быть полезным для развития инфраструктуры в России? / Электронный ресурс: <http://web.worldbank.org/wbsite/EXTERNAL/BANCOMUNDIAL/NEWSSPANISH/O,,contentMDK:214812~menuPK^34370~piPK42770~theSitePK:1074568,00htm/>
4. Шульгин И.В. Инфраструктура науки в СССР. АН СССР. Институт истории естествознания и техники. М.Наука. – 1988. – С. 20.
5. Орешин В. Развитие инфраструктуры и модернизация. – М. Экономист, №12, 2012. – С. 21–27.
6. Кондратьев В. Инфраструктура и экономический рост. – М.: Мировая экономика и международные отношения, №11, 2011. – С. 18–24.
7. Найденов В. От кризиса к кризису, Газета «2000», 28 июня 2013. – С. В5.
8. Модернизация России в контексте глобализации, материалы науч. семинара «Современные проблемы развития». Мировая экономика и международные отношения. 2010, №2. – С. 90–103. – Наука, М.
9. Сухарев О. О приоритетах политики модернизации. – М., Экономист, №3, 2010. – С. 20–24.
10. Струмилин С.Г. Избранные произведения. Т.4. – М., Наука, 1964. – С. 398.
11. Купе Том. Работа над ошибками / Инвест газета. – №46. – 2013. – С. 18.

УДК 659075.0

О.Г. ГОНЧАРЕНКО,
к.е.н., доцент,

Соціально-економічні аспекти функціонування виробничого комплексу Державної кримінально-виконавчої служби України

Досліджено соціально-економічні аспекти функціонування виробничого комплексу Державної кримінально-виконавчої служби України, діяльність якого спрямована на залучення засуджених до суспільно-корисної праці, їх виправлення і ресоціалізацію.

Ключові слова: праця, продуктивність, ефективність, потенціал, ресоціалізація, виробничий комплекс пенітенціарної системи.

О.Г. ГОНЧАРЕНКО,
к.э.н., доцент

Социально-экономические аспекты функционирования производственного комплекса Государственной уголовно-исполнительной службы Украины

Исследованы социально-экономические аспекты функционирования производственного комплекса Государствен-

ной уголовно–исполнительной службы Украины, деятельность которого направлена на привлечение осужденных к общественно–полезному труду, их исправление и ресоциализацию.

Ключевые слова: труд, продуктивность, эффективность, потенциал, ресоциализация, производственный комплекс пенитенциарной системы.

O.G. GONCHARENKO,
Ph.D., economic sciences, Assistant Professor

Social and economical aspects in the work of enterprises of the State Criminal and Executive Service of Ukraine

Social and economical aspects in the work of enterprises of the State Criminal and Executive Service of Ukraine are studied. The activity of these enterprises is aimed at the involvement the convicts to socially useful work, convicts' correction and resocialization.

Keywords: market, production, efficiency, potential, resocialization.

Постановка проблеми. Державна кримінально–виконавча служба України протягом всього періоду свого існування пройшла різні стадії свого розвитку, які характеризувалися зміною кримінального законодавства, відомчої приналежності та кількістю засуджених. Але, незважаючи на всі ці зміни, вона виконувала основне завдання – виконання покарань.

До початку реформ у країні виробничий комплекс пенітенциарної системи представляв собою сукупність стабільно функціонуючих підприємств із налагодженими кооперативними зв'язками. Галузь вважалася четвертою за обсягами виробленої продукції серед промислових міністерств.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблемам функціонування промислового виробництва пенітенциарної системи присвячено багато праць як закордонних, так і вітчизняних вчених (В.Г. Афанасьєв [1], В.Ф. Гапоненко [2], І.Л. Жук [3], Г.А. Туманов [4], Е.Г. Яковенко [5]), але недостатньо визначені соціально–економічні аспекти механізму його функціонування.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В останні роки ситуація різко змінилася, виробничий комплекс Державної кримінально–виконавчої служби не тільки не зберіг свої позиції, а навпаки, зазнав тяжкої кризи. Про це свідчать дані про зменшення обсягів виробництва, зростання чисельності засуджених, не зайнятих суспільно корисною працею, зростанням затрат на виробництво продукції, зменшенням інвестування тощо. Багато авторів стверджують, що система виробничо–господарських відносин на підприємствах установ виконання покарань була не підготовлена до ринкових змін, тому сьогодні багато підприємств знаходяться на межі банкрутства.

Метою статті є вивчення соціально–економічних аспектів функціонування виробничого комплексу пенітенциарної системи та пошук перспектив підвищення його ефективності.

Виклад основного матеріалу. Одним із найбільш стабільних елементів пенітенциарної системи, пов'язаних з матеріальною стороною функціонування, від моменту її створення і до теперішнього часу є виробнича сфера. Виробництво в пенітенциарній системі не відноситься до основних функцій, але органічно вписується в процес виконання покарань. За словами Г.А. Туманова, «дана функція реально існує і суттєво впливає на організацію всієї системи установ виконання покарань і апаратів управління ними, так і на управлінські процеси, які проходять в кожній виправній колонії» [1, 4]. Розглядаючи дану проблему, слід, на наш погляд, визначити, що являє собою виробництво в Державній кримі-

нально–виконавчій службі України і які його особливості. Якщо говорити про виробництво взагалі, то під ним розуміють «процес дії людини на речовину природу з метою створення матеріальних благ, необхідних для існування і розвитку суспільства» [1, 3]. В.Ф. Гапоненко дає таке визначення виробництву у сфері кримінально–виконавчої системи: це організована сукупність економічних процесів, взаємозв'язаних за техніко–економічними принципами функціонування, яка передбачає генетичну спадковість форм, механізмів, типів виробництва і володіє динамічно стійкою автономністю в розширеному відтворенні основних структур життєдіяльності людей, технологічно влаштованих в дану систему» [2]. Суттєвою особливістю виробничого комплексу Державної кримінально–виконавчої служби України є те, що виробництво тут засноване на особливій робочій силі. Це обумовлено тим, що «кожний засуджений повинен працювати в місцях і на роботах, визначених адміністрацією виправних колоній», а остання «зобов'язана залучати засуджених до суспільно–корисної праці з врахуванням їх статі, віку, працездатності, стану здоров'я і по можливості спеціальності».

Виробничий комплекс Державної кримінально–виконавчої служби України і сьогодні виконує ряд важливих функцій, серед яких можна виділити:

– по–перше, економічну функцію, виконання якої приносить дохід не тільки Державній кримінально–виконавчій службі України, а й бюджету. Це не є основним завданням названої служби, але сьогодні дефіцит бюджетного фінансування робить доходи від виробничої діяльності значним джерелом існування і розвитку установ виконання покарань. Варто відмітити, що тривалий час доходи від виробничої діяльності покривали видатки бюджету на утримання всієї системи, при цьому значні суми перераховувались в державний бюджет і витрачались на інші соціальні потреби;

– по–друге, це соціальна функція, оскільки участь засуджених у виробничому процесі сприяє їх ресоціалізації;

– по–третє, це функція психологічна, яка орієнтує на перевиховання засуджених.

На виробничу діяльність в пенітенциарній системі впливають, перш за все, ті завдання, які дана служба повинна здійснювати у відповідності із законодавством. Це – виконання кримінальних покарань у виді позбавлення волі, а також забезпечення правопорядку і законності в установах виконання покарань, безпеки утримання в них засуджених, персоналу, посадових осіб і вільнонайманих працівників, залучення засуджених до суспільно–корисної праці. Виходячи з

вищенаведеного набуває певну специфіку і виробництво в Державній кримінально-виконавчій службі України. Якщо цільовою функцією приватного підприємства (фірми), яка має власне виробництво, є одержання прибутку, то у підприємств виправних колоній ситуація дещо інша. Їхньою цільовою функцією є виконання покарання, а, наприклад, «власні виробництва установ виконання покарань» являють собою лише «ініціативну самостійну діяльність, яка здійснюється на свій ризик». Якщо ж взяти до уваги, що фінансування Державної кримінально-виконавчої служби здійснюється з державного бюджету, то виникає протиріччя. З одного боку, установи виконання покарань можуть здійснювати виробничу діяльність на свій ризик, як і підприємства в народному господарстві, а з іншого – вони мають бюджетні фінансування і іншу цільову функцію. Виходячи з цього виробничу діяльність дозволяє забезпечити в найбільш повному обсязі виконання завдання по ресоціалізації засуджених. На наш погляд, тут проявляється деяка обмеженість в можливостях виробничого комплексу. В той же час бюджетне фінансування – це своєрідний гарант функціонування самих установ виконання покарань, вони не можуть стати банкрутами, хоча у деяких підприємств така можливість є. Виробництво слід розглядати не як одноразовий акт створення матеріальних благ, а як безперервно відновлюваний та повторюваний процес. Виробництво включає в себе перш за все безпосередній процес створення матеріальних благ. Це важлива, але не єдина складова досліджуваного об'єкта. Безпосередній процес виробництва не може проходити без підготовчої стадії по забезпеченню сировиною, матеріалами, підбором і розстановкою працівників, закупівлею і встановленням обладнання тощо. Тут створюються умови, які забезпечують здійснення процесу виробництва. Створення матеріальних благ також не є останньою стадією виробничої діяльності. Далі необхідна реалізація виробленої продукції покупцям. Відповідно, виробництво у пенітенціарних установах включає діяльність, яку здійснюють на підготовчій стадії, безпосередньо виробничий процес і після виробничу діяльність. Тому, як і на будь-якому підприємстві, існують: техніко-технологічна складова, фінансово-економічна діяльність, організаційна, постачальницька і збутова. Виробничий процес проходить у будь-якій сфері і передбачає з'єднання двох факторів виробництва: засобів виробництва і робочої сили. Чи існує специфіка факторів виробництва і способів їх з'єднання у виробничому комплексі Державної кримінально-виконавчої служби України? Якщо говорити про засоби виробництва як про речовий фактор, то відмінності від інших (не державних) суб'єктів господарювання полягають в тому, що:

1) засоби виробництва (основні і оборотні фонди) знаходяться в державній власності, а не у власності установ виконання покарань, за останніми вони закріплюються лише на правах повного господарського користування або передаються в оперативне управління;

2) у деяких випадках грошові ресурси на придбання засобів виробництва можуть бути отримані як за рахунок прибутку підприємств установ виконання покарань, так і з бюджету або позабюджетних фондів.

В особистісному факторі виробництва (робочій силі) відмінності більш значимі: обмеження в громадських правах;

обмеження в свободі пересування по території межами установи виконання покарань; обмеження у виробі професії, робочого місця; обмеження у використанні зароблених коштів.

Звідси робоча сила у виробничому процесі підприємств виправних колоній представлена засудженими, які не мають повної юридичної і економічної свободи у порівнянні з працівниками підприємств народного господарства. Саме обмеженість прав робочої сили і є специфічною особливістю виробничого процесу в пенітенціарній системі. Таке становище не може не привести до обмежень у формах і методах здійснення безпосередньо виробничої діяльності. Складність виробничого комплексу кримінально-виконавчої системи як об'єкта дослідження, який можна розглядати в різних аспектах, є не випадковою. Дана характеристика, на наш погляд, свідчить про те, що виробничий комплекс – не просто певна сума виробництв, а їхня сукупність, яка має певні характерні властивості. Найбільш адекватною категорією, яка відображає сутність даної сукупності, буде, на нашу думку, система. Під системою В.Г. Афанасьєв розуміє «сукупність об'єктів, взаємодія яких обумовлена наявністю інтегративних якостей, які не властиві її частинам, компонентам», а А.Г. Туманов – «сукупність елементів, певним чином впорядкованих, взаємозв'язаних, які завдяки цьому складають цілісне утворення, яке володіє специфічними системними ознаками» [1, 4]. Такі ж схожі визначення дають інші закордонні автори. В тому випадку, якщо виробництво в пенітенціарній системі є самостійною системою, причому складною, воно повинно володіти такими ознаками, як цілісність, організованість, різномірність і сумісність утворення елементів, можливість поділу на складові частини, підсистеми, міцність і стійкість зв'язків, вхід підсистеми в систему більш високого рівня, здатність до взаємодії з зовнішнім середовищем тощо. Можлива наявність і інших системних ознак: гнучкість, адаптація, безпека, надійність тощо. Їхня загальна кількість у деяких авторів різна. Розглянемо наявність основних системних ознак у виробничого комплексу пенітенціарної системи.

Ознака цілісності передбачає цілісну сукупність складових частин системи. Причому ціле, чи система, є результатом взаємодії всіх частин, яка набуває нових якостей. Жодна з частин не може існувати без зв'язків з іншими, тобто сама по собі. Ці зв'язки елементів системи і обумовлюють її цілісність. Основними елементами виробничого комплексу Державної кримінально-виконавчої служби України, як і будь-якої іншої організації (відкритої системи), є: вхід, процес, вихід. Вхід являє собою передвиробничу стадію з підготовки безпосередньо виробничого процесу. Тут відбувається діяльність із забезпечення його ресурсами: інформаційними, матеріальними, трудовими та фінансовими. Процес – являє собою безпосередньо процес виробництва, який характеризується з'єднанням робочої сили із засобами виробництва і який завершується створенням певного виду продукції. Вихід – являє собою стадію, яка зорієнтована на реалізацію (просування) виготовленої продукції споживачам.

Таким чином, кожен з елементів системи виконує специфічні функції. Але для забезпечення цілісної системи важливі не стільки функції її компонентів, скільки зв'язки між ними. Так, без стадії вхід не можна здійснити процес виробництва. З іншого боку, процес виробництва сам по собі не має значення – він повинен проходити заради досягнення певного

результату – реалізації продукції і отримання прибутку. Кінцева економічна мета діяльності системи – прибуток – перетворює кожен елемент системи у відповідності до своєї природи; це стосується вартості сировини, матеріалів, робочої сили, якості продукції тощо. Орієнтація на прибуток вимагає мінімальних затрат ресурсів і мінімальних витрат на виробництво продукції, оскільки остання буде реалізовуватися на конкретному ринку. Жоден з елементів системи не може бути виключеним, тільки всі разом вони утворюють органічну єдність і забезпечують внутрішню цілісність системи.

Ознака організованості властива об'єкту і може виражатися в ієрархічності його будови. Тобто існує декілька рівнів організації, які знаходяться в певному підпорядкуванні. Впорядкованість системи по вертикалі виражається в субординації між елементами (компонентами) різних рівнів. Так, виробничий комплекс Державної кримінально-виконавчої служби України має ряд ієрархічних рівнів: виробничий комплекс Державної кримінально-виконавчої служби України; підприємство установи виконання покарань; виробничі підрозділи підприємств установи виконання покарань (цехи, майстерні, дільниці); робочі місця на підприємствах і підрозділах установ виконання покарань. Кожен рівень нижчої ланки підпорядковується в своїй діяльності (в певних правових і економічних межах) вищому рівню.

Ознака сумісності різнорідних елементів системи являє собою таку сукупність елементів, яка характеризується сумісністю властивостей окремих елементів. Саме через сумісність різнорідних і суперечливих елементів останні стають взаємопов'язаним, єдиним утворенням, яке володіє внутрішньою цілісністю. Дійсно, в межах виробничого комплексу Державної кримінально-виконавчої служби України мають місце різнорідні елементи. Так, засуджені, які працюють на підприємствах установ виконання покарань, одночасно є членами суспільства і ізольованими від нього. Кожне підприємство і в цілому діяльність виробничого комплексу орієнтовані на отримання максимального прибутку як суб'єкти ринкових відносин, але ця мета в певній мірі є протиріччям діяльності всієї Державної кримінально-виконавчої служби України, для якої одержання доходу не є основним завданням. І нарешті, основні стадії процесу виробництва певною мірою мають протиріччя, але їх об'єднує необхідність реалізації цільової функції будь-якої виробничої діяльності в умовах ринкової економіки. Різнорідність обумовлюється і економічною самостійністю підприємств установ виконання покарань, які мають власні економічні інтереси.

Ознака можливості поділу на складові частини (підсистеми, елементи) свідчить про складність системи і специфічність її структури. Виробничий комплекс пенітенціарної системи може бути поділений на ряд підсистем і елементів. За галузевими принципами можна виділити промислові і сільськогосподарські виробництва. За регіональними принципами виділяють виробництва в межах територіальних органів кримінально-виконавчої служби. Крім того, в машинобудуванні, наприклад, виділяють різні цехи: заготівельний, обробний, збиральний тощо. Якщо ж мова йде про організацію і управління виробничою діяльністю кримінально-виконавчої служби в цілому, тут можна виділити такі підсистеми, як: фінансова, кадрова, техніко-технологічна, ринкова тощо.

Кожна з них має самостійні функції і структуру, і разом з тим вони об'єднані в єдину цілісну систему.

Ознака стійкості зв'язків проявляється в тому, що система зберігає свою структуру і продовжує виконувати свої функції, незважаючи на зміни внутрішнього і зовнішнього середовища, які спрямовані на деформацію зв'язків системи. Про наявність такої ознаки у досліджуваного об'єкта свідчить, на наш погляд, її збереження в рамках української кримінально-виконавчої служби (а до цього – радянської) протягом тривалого часу, незважаючи на зміни соціально-політичних і економічних умов в країні та трансформацію пріоритетів у самій Державній кримінально-виконавчій службі. Основою стійких зв'язків між елементами системи є її спрямованість на більш повну реалізацію основних завдань кримінально-виконавчої служби.

Ознака входження досліджуваного об'єкта як підсистеми в систему вищого порядку. Дійсно, виробничий комплекс Державної кримінально-виконавчої служби України входить як підсистема у сферу матеріального виробництва країни в цілому, яка, своєю чергою, є підсистемою народногосподарського комплексу України. Із цього слідує здатність до взаємодії із зовнішнім середовищем. Система зв'язків із зовнішнім середовищем і підсистемою вищого порядку може сприяти розвитку досліджуваного об'єкта або, навпаки, обмежувати його. З цим пов'язаний вплив зовнішнього середовища на такі властивості системи, як стійкість, надійність, міцність. Однак реформування економіки України і кримінально-виконавчої системи є наслідком розбалансування її виробничого комплексу, зниженням його стійкості і надійності.

Висновки

Аналізуючи вище викладене, можна зробити такі висновки:

1. Виробничий комплекс пенітенціарної системи володіє рядом системних ознак і відповідно є складною і організованою системою, яка розвивається по тих же законах, що і підприємства народного господарства.
2. Основними елементами виробничого комплексу пенітенціарної системи України, як і будь-якої іншої організації (відкритої системи), є: вхід, процес, вихід.
3. Кожен з елементів системи виконує специфічні функції, але для забезпечення цілісної системи важливі не стільки функції і її компоненти, скільки взаємозв'язки між ними.
4. Виробничий комплекс пенітенціарної системи поділений на ряд підсистем і елементів. За галузевими принципами можна виділити промислові і сільськогосподарські виробництва. За регіональними принципами виділяють виробництва в межах територіальних органів пенітенціарної системи.
5. Виробничий комплекс пенітенціарної системи входить як підсистема у сферу матеріального виробництва країни в цілому, є підсистемою народногосподарського комплексу України.

Список використаних джерел

1. Афанасьев В.Г. Системность и общество / В.Г. Афанасьев. – М.: Политиздат, 1980. – 368 с.
2. Гапоненко В.Ф. Управление инновационной деятельностью в производстве уголовно-исполнительной системы / В.Ф. Гапоненко. – М.: Академия МВД России, 1997. – 238 с.
3. Жук Л.І. Проблеми економічної ефективності праці засуджених / Л.І. Жук. – К.: РВПС України НАНУ, 1999. – 135 с.

4. Туманов Г.А. Организация управления в сфере охраны общественного порядка / Г.А. Туманов. – М.: Юридическая литература, 1972. – 232 с.

5. Яковенко Е.Г. Организация труда осужденных к лишению свободы и экономика исправительно-трудовых учреждений / Е.Г. Яковенко. – М.: Высшая школа МВД СССР, 1981. – 489 с.

УДК 336.761

А.С. ГАВРИЛЕНКО,

к.е.н., с.н.с., Центр наукових досліджень Інституту озброєння та військової техніки Збройних сил України

Розміщення корпоративних цінних паперів на фондових біржах України: особливості

Досліджено сучасний стан розвитку організованого ринку цінних паперів, розглянуті особливості обігу корпоративних цінних паперів на вітчизняному фондовому ринку в посткризовий період, систематизований структурний склад біржового списку фондових бірж, оцінені тенденції становлення і розвитку вітчизняного ринку цінних паперів, визначені напрями удосконалення діяльності фондових бірж щодо обігу корпоративних цінних паперів, запропоновані конкретні рекомендації щодо оптимізації інвестиційного середовища ринку цінних паперів України.

Ключові слова: корпоративні цінні папери, котирувальний список, котирування, лістинг, біржовий список, лістингові цінні папери, організований фондовий ринок, фондові біржі, фондовий ринок.

А.С. ГАВРИЛЕНКО,

к.э.н, с.н.с., Центр научных исследований Института вооружения и военной техники Вооруженных сил Украины

Размещение корпоративных ценных бумаг на фондовых биржах Украины: особенности

Исследовано современное состояние развития организованного рынка ценных бумаг, рассмотрены особенности обращения корпоративных ценных бумаг на отечественном фондовом рынке в посткризисный период, систематизирован структурный состав биржевого списка фондовых бирж, оценены тенденции становления и развития рынка отечественных ценных бумаг, определены направления совершенствования деятельности фондовых бирж по обороту корпоративных ценных бумаг, предложены конкретные рекомендации по оптимизации инвестиционной среды рынка ценных бумаг Украины.

Ключевые слова: корпоративные ценные бумаги, котирувательный список, котирувки, листинг, биржевой список, листинговые ценные бумаги, организованный фондовый рынок, фондовые биржи, фондовый рынок.

A.S. GAVRILENKO,

PhD in Economics, s.r.a. of Center of Research Institute of weapons and military equipment of the Armed Forces of Ukraine

Accommodation of the corporate securities in stock exchanges of Ukraine: features

The procedure of listing of corporate securities in the global stock exchange is described, the tendencies of the formation and development of global institutions of the securities market are highlighted, the tendencies of the of improvement of the activities of professional stock exchange participants referred to the securities treatment are defined, the specific recommendations for optimizing the investment environment of the securities market in Ukraine are offered.

Keywords: corporate securities, quotation list, quotes, listings, stock list, listing securities, stock exchanges, the stock market.

Постановка проблеми. Перспективний розвиток підприємства в Україні, підвищення конкурентоспроможності, прозорості та цивілізованості потребують формування економічно обґрунтованого механізму залучення розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів корпоративного сектору економіки.

Цивілізованим сегментом ринку капіталів, що сприяє виконанню основних функцій, пов'язаних із задоволенням потреб підприємств та бюджетів різних рівнів у довгострокових фінансових ресурсах та задоволенням потреб інвесторів у розміщенні ними інвестиційного капіталу, підвищенням ліквідності та захищеності, виступає організований ринок цінних паперів представлений фондовими біржами. На фондових біржах перебувають в обігу цінні папери корпорацій, які пройшли спеціальну експертизу, включені до біржового чи котирувального списку і допущені до торгів.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Як відзначає американський науковець Ричард Дж. Т'юлз: «Фінанси корпорації невідірвні від фондового ринку. Фондовий ринок – це дещо більше, ніж ціновий механізм для використовуваних

активів; це колективна оцінка поточної вартості активів даної корпорації» [1, с. 16]. Проблематикою розвитку національних фондових ринків займалися вітчизняні та зарубіжні науковці І. Бланк, Б. Данилишин, Л. Долінський, І. Лютий, О. Мозговий, М. Назарчук, А. Скрипник, Р. Т'юлз та інших.

На сьогодні все ж залишаються недостатньо систематизованими і науково обґрунтованими в організаційному, інституційному та правовому аспекті проблеми функціонування національних фондових ринків у розрізі залучення інвестицій до корпоративного сектору економіки.

Метою статті є визначення сучасного стану розвитку організованого ринку цінних паперів, особливості обігу корпоративних цінних паперів на вітчизняному фондовому ринку в посткризовий період. Для досягнення поставленої мети були визначені такі основні завдання дослідження:

- дослідити структурний склад корпоративних цінних паперів ринку на вітчизняних фондових біржах;
- оцінити тенденції становлення і розвитку ринку вітчизняного цінних паперів;